

การรับรู้ความเสี่ยงและการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ในกลุ่มเสี่ยง:กรณีศึกษาอำเภอรอนด จังหวัดสงขลาปี2558

ชนิษฐา เกิดศรี วทม.* วาสนา ยกสกุล สบ.*พรรณภัทร ประทุมศรี.*

*สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา

โรคไข้หวัดใหญ่เกิดจากการติดเชื้อ Influenza virus ที่ระบบทางเดินหายใจ เช่น จมูก คอ หลอดลม และปอด เชื้ออาจจะลามเข้าปอดทำให้เกิดปอดบวม ผู้ป่วยจะมีไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ จะพบมากทุกอายุ โดยเฉพาะในเด็กจะพบมากเป็นพิเศษ แต่อัตราการเสียชีวิตมักพบมากในผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี หรือผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคปอด โรคตับ โรคไต เป็นต้น การฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่เป็นวิธีที่ได้ผลดีที่สุด สามารถลดอัตราการติดเชื้อ ลดอัตราการนอนโรงพยาบาล ลดโรคแทรกซ้อน ลดการหยุดงานหรือหยุดเรียนได้ ปี พ.ศ. 2558 กรมควบคุมโรคมีมติฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งจะช่วยลดการเจ็บป่วยและลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคนี้ได้ ได้แก่ 1.บุคลากรทางการแพทย์ที่เสี่ยงสัมผัสโรค 2.ผู้มีอายุ 65 ปีขึ้นไป 3.หญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุครรภ์ 4 เดือนขึ้นไป 4.ผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรัง 5.กลุ่มเด็กอายุ 6 เดือน-2 ปี 6.ประชาชนอายุ 25-64 ปี

การศึกษานี้เพื่อศึกษาปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงและการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ในกลุ่มเสี่ยงเพื่อนำไปประกอบการวางแผนและกำหนดรูปแบบในการเสริมสร้างวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่แก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่มีความสอดคล้องเหมาะสม โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มเสี่ยงทั้ง 6 กลุ่มๆ ละ 42 คน รวม 252 คน ในพื้นที่อำเภอรอนด จังหวัดสงขลา ในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม -30กันยายน 2558 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล(อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ และวัตถุประสงค์หลักในการฉีดวัคซีน)มีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงโรคไข้หวัดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($P\text{-value}<0.000$)ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่พบว่าเพศมีผลต่อปัจจัยด้านการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.049$) อายุมีผลต่อปัจจัยด้านการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ ความต้องการฉีดวัคซีน ด้านการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} <0.000, 0.045$ และ <0.000 ตามลำดับ) การศึกษามีผลต่อปัจจัยด้านการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ ด้านการเงิน ลักษณะการฉีดวัคซีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.008, 0.002$ และ $=0.005$ ตามลำดับ)อาชีพมีผลต่อปัจจัยด้านลักษณะการฉีดวัคซีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.001$) วัตถุประสงค์หลักในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่มีผลต่อการฉีดวัคซีนการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ความต้องการฉีดวัคซีน ด้านการเงิน การฉีดวัคซีนฟรี ลักษณะการฉีดวัคซีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value}<0.000, 0.001, 0.001, 0.001$ และ <0.000 ตามลำดับ)สรุปจากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล(อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ และวัตถุประสงค์หลักในการฉีดวัคซีน)มีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงโรคไข้หวัดใหญ่ หากแต่เมื่อศึกษาปัจจัยแต่ละด้านพบว่าวัตถุประสงค์หลักในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่มีผลต่อปัจจัยทุกด้านในการรับรู้ความเสี่ยงและการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่

ข้อเสนอแนะควรมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายให้ทราบถึงโอกาสเสี่ยงของโรคไข้หวัดใหญ่ อย่างทั่วถึงและเข้าถึงตัวบุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และการให้บริการฉีดวัคซีนนอกสถานที่ การออกหน่วยเคลื่อนที่ (วัด หรือศาลาประชาคม).